

SVÅRIGHETSGRAD:

Sätt dig noga in i reglerna och följ dem så går det bra.

TIDSÅTGÅNG:

5–10 arbetsdagar.

PRISBILD:

Vätskebaserade tätskikt kan köpas för 125 kr/m². Priset för kakelplattorna beror på stil och kvalitet.

Kort om våtrum

Vad är ett våtrum?

Ett rum där man spolar vatten på golv eller vägg, alltså samtliga badrum, duschrum och ofta även tvättstugor. När det gäller golv också toaletter och utrymmen med varmvattenberedare.

Vad är ett tätskikt?

Det skikt på väggen och golvet som ser till att ytan är tät. Tätskiktet kan bestå av en plastmatta, tätskiktsfolie eller ett vätskebaserat tätskikt. Boverket kallar vätskebaserade produkter för tätningmassa.

Ska hela våtrummet förses med tätskikt?

Ja, hela golvet ska förses med tätskikt. Om badrummet är mycket stort (och har t.ex. en relaxdel) kan det räcka med tätskikt som går cirka 3 meter åt alla håll från varje kran.

Ska alla våtrum förses med tätskikt?

Golven i alla våtrum ska ha tätskikt, men det är inte nödvändigt med tätskikt på väggarna i t.ex. en tvättstuga, toalett eller utrymmen med varmvattenberedare. Samtliga väggar sak dock vara vattenavvisande.

Det ska vara tätt bakom kaklet

En kakelklädd vägg är inte vattentätt. Den är endast vattenavvisande. Den är lätt att hålla ren, kan snabbt torkas av och är både hållbar och rejäl. Men tät är den inte.

Jo, kakelplattorna är täta, men det är inte fogarna, och därför ska det i svenska badrum finnas ett skyddande tätskikt på väggarna (och för den delen också på golvet), oavsett om du sätter kakel, klinker, sten, mosaik eller något annat på dem.

Det finns tre slags tätskikt: plastmatta, tätskiktsfolie och vätskebaserade tätskikt. Alla tre kan användas i stort sett överallt bortsett från att man inte ska använda vätskebaserade tätskikt på skivväggar eller skivgolv i våtzon 1. Vi använder i artikeln en vätskebaserad systemlösning, och det går utmärkt eftersom väggarna är massiva. Arbetet tar sin tid, men det är relativt enkelt och när vi är klara har vi fått det vattentätt.

Här ska du vara extra noggrann

Hela badrummet ska vara konstruerat så att det tål fukt och därför bör hela taket vara vattenavvisande medan väggarna och golvet ska vara vattentäta. Även om man murar en kant runt badkaret, så ska det stå på vattentät yta och mot vattentät vägg.

Kakel är en bra väggbeklädnad i badrum, men en kaklad vägg är inte tät. För att vattnet inte ska tränga in i väggen eller golvet är det viktigt att det finns ett tätskikt. Se här hur ett sådant skapas.

Tätskiktet täcker väggarna och det är dags att sätta upp kakel. Det skyddar tätskiktet och är lätt att hålla rent.

DETTA HAR ANVÄNTS

Material

Till tätskiktet:

- Primer
- 10 cm bred armeringstejp
- Rörmanschetter
- Hörnarmeringar
- Armeringsark, 40 x 40 cm
- Vätskebaserat tätskikt i system här från www.lip.se

Till ytskikt:

- Kakelfix
- Fogbruk
- Akrylfogmassa
- Kakel och/eller klinker

Dessutom:

- 3 mm kakelkryss
- 3 mm fogsnöre
- Stödlist (22 x 95 mm hyvlad bräda)
- Bred maskeringstejp

Specialverktyg

- Bred, slät spackel eller stålputsbräda
- 3 mm tandspackel
- Fogbalja inkl. GDS-set

Så här byggs tät- och ytskikt upp

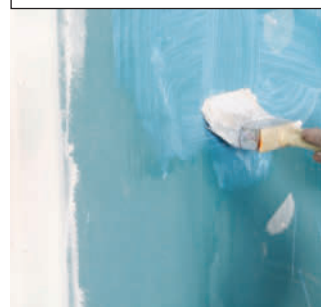
1. En strykning ger fäste för nätet.
2. Armeringsnätet trycks på plats.
3. Nätet stryks med tätskikt.
4. Hela utrymmet stryks en gång med vätskan.
5. Kakelfix läggs på med tandspackel.
6. Kaklet trycks fast i kakelfixet.
7. Fogarna fylls med fogmassa.

Det vätskebaserade tätskiktet byggs upp exakt efter leverantörens anvisningar. Det kan i princip gåt till som på bilden. Först stryks hela rummet, därefter förstärks runt rör och brunnar och alla skarvar med armering och till sist stryks minst en gång till.

1. Det vätskebaserade tätskiktet

Vätskan rullas ut på väggar och golv i flera omgångar tills tätskiktet blivit så tjockt som reglerna kräver. Överallt där det finns risk för rörelser, t.ex. vid rörgenomföringar, skarv mellan väggar eller mellan golv och vägg, ska du armera med nät eller glasfilt. Det finns en mängd olika armeringar för olika uppgifter.

Prima först

1 Börja med att stryka en primer (en vidhäftare) på väggar och golv. Primern ingår i systemet och ska spädas enligt anvisningarna.

2 Hela golvet primas. Du får inte tro att bara för att golvet är av betong så är det tätt. Det finns alltid små sprickor i betong som vatten kan leta sig ner i, så hela golvet stryks.

3 Skarvar, t.ex. mellan väggar, fylls med en smidig akrylfogmassa. Lägg en sträng i skarven och släta ut med ett finger (använd gummihandskar) eller med en lämplig gummispackel.

Rörgenomföring

1 Nu är det dags att göra det tätt runt de rör som bryter väggen. Avloppsroret sticker här ut medan stosarna för varmt och kallt vatten sitter plant med väggen. Stryk rejält med tätskikt runt rören.

2 En rörmanschett träs över röret. Manschetten har i mitten ett hål med ett gummimembran runt och det sluter helt tätt mot röret.

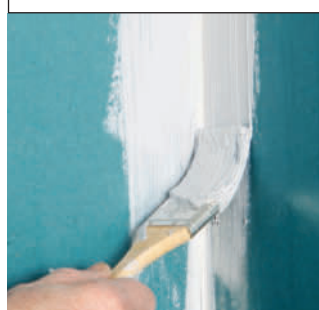

3 Armeringsväven trycks ner i tätskiktet med en torr pensel. Till stosarna för vatten används normalt samma slags manchett. Här klipps i stället ett kryss i en bit armeringsom sedan går 5 cm ut på väggen.

4 Armeringsväven ska täckas med ytterligare en strykning av vätskan. Pressa ner den ordentligt genom armeringen så att det bildas en stark och vattenfast hinna.

Längs kanter

1 Nu ska skarven mellan väggarna resp. mellan vägg och golv armeras. Det kan göras med en 10 cm bred armeringsväv. Lägg först på rikligt med tätskiktetsvätskan.

2 Tryck därefter fast vävremsan och se till att den kommer ända in i hörnet. Det kan du använda en torr pensel till eller ev. en spackel av gummi eller plast.

3 Slutligen stryks hörnet ytterligare en gång med tätskiktetsvätskan. Den ska arbetas in ordentligt i armeringen så att vävremsan fastnar på underlaget.

VIKTIGT

Tänk på ångspärren i ytterväggar. Om det finns en ångspärr i ytterväggen ska du se till att tätskiktet är tillräckligt för att matcha ångspärren. Ånggenomgångsmotståndet ska normalt vara större än 1 miljon s/n (hör med leverantören av det vätskebaserade tätskiktet.).

MATERIAL

Tätskikt säljs i välsorterad byggfackhandel. Väljer den vätskebaserade lösningen är det ett krav att alla komponenter kommer från samma tillverkare. Här kommer allt från www.lip.se

Hörnfogar

1 Till alla hörn används färdig hörnarmeringar. Med en sådan kan du vara säker på att skapa ett tätt hörn. Även nu ska armeringen pressas ner i riklig mängd tätskikt.

2 Vävremorna från de tre sidorna ska överlappa en bit in på hörnarmeringen, där de trycks ner i rikligt med tätskikt. Pressa ner med torr pensel eller gummispackel.

JURIDIK

Regler för och om tätskikt i våtrum hittar du lättast hos Svensk Våtrumskontroll som fortlöpande uppdaterar regler och möjligheter i takt med att det kommer nya material eller för att Boverket har ändrat grundreglerna för uppförande av våtrum. Det är din plikt att själv undersöka vilka regler som gäller. Du hittar all information du behöver på www.gvk.se

3 Låt torka lite och pensla sedan rikligt med tätskiktssväska längs vävremorna och över hörnarmeringen. Behandla sedan väggarna.

Tätskiktet rullas ut på väggen i flera skikt enligt leverantörens anvisningar (till rätt mängd i kg/m² applicerats). Det är viktigt att du följer dessa noga för att det ska bli tätt.

Brunnen tätas

1 Golvet ska också vara tätt – framför allt runt golvbrunnen. I ett armeringsnät på 40 x 40 cm klipper vi hål för brunnen. Brunnsleverantören tillhandahåller ofta ett enkelt verktyg för att göra hål.

2 Armeringsnätet trycks fast med hålet i centrum över brunnen. Ta bort skyddsfolien förs på ena halva och sedan den andra. Tänk på att klistret är enormt starkt så du kan inte justera placeringen.

3 Pensla rikligt med tätskiktssväska över armeringen. Var extra noga längs kanterna. Lägg på så mycket att du inte kan märka någon nivåskillnad.

4 Stryk nu resten av golvet. Tänk på att börja i den ände som är längst bort från dörren och sluta vid dörren, så att du kan komma ut. Upprepa behandlingen enligt leverantörens anvisningar.

2. Väggbeklädnaden

Cirka ett dygn efter att du har strukit sista gången med vätskan är det dags att fortsätta med väggbeklädnaden. Här har vi valt kakel som mekaniskt skyddar tätskiktet, är vattenvisande, lätt att torka av och enkelt att hålla rent. Keramiska plattor är det bästa valet på ett underlag som tätats med vätskebaserat tätskikt.

Kakel på väggen

1 Du behöver en vågrät list, som kakelplattorna kan vila på medan kakelfixet härdar. Listan ska lyftas upp, t.ex. 20 cm över den lägsta punkten på golvet längs väggen.

2 Fäst en bred remsa maskeringstejp ovanpå listan och låt tejpens fortsätta 1 cm in i väggen. Tejpens tas bort när kakelfixet har lagts på och då är det fix endast där det ska vara.

3 Dra ut rikligt med kakelfix på väggen, cirka 50 cm upp, med stålspackel eller liknande. Fixet har du blandat efter anvisningarna på påsen. Tejpens skyddar listan.

4 Med tandspackel dras fixet ut till lagom tjocklek. Tandspackeln ska vinklas en aning. Kolla hur mycket som fastnar genom att trycka fast en kakelplatta. Minst 80 % av baksidan ska vara täckt.

5 De första plattorna ställs på listan och tryck fast. Här går det rätt snabbt för plattorna sitter ihop på nät, och det är nio plattor på nätet. Håll fogavstånd till nästa platta med kakelkryss i rätt storlek.

6 Nästa rad med kakel trycks fast i nyfördelat kakelfix. Den undre raden vilar på listan. Denna ska vila på plattorna under. Därför ska de sättas lite för högt ...

7 ... så att de kan glida ner till ett fogsnöre som du först har lagt ovanpå de undre plattorna. När de står på snöret har du korrekt fogbredd och plattorna glider inte ner.

8 Kakelplattorna tryck fast ordentligt i kakelfixet, t.ex. med en skumputsbräda. Då sitter de fast bättre och dessutom hamnar de på samma nivå. Kolla fortlöpande foglinjerna med vattenpass så att de är raka.

9 De nedersta plattorna sätts upp när kakelfixet bakom de första har härdat. Då kan du ta bort stödlistan, fördela fix på den undre delen av väggen och hålla fast de nya med tejp. Justera fogbredden.

Om du börjar med de vita plattorna 20 cm ovanför golvet får du plats för två rader grå 10 cm plattor under de vita.

Klinker på golvet

1 Klinkern på golvet läggs i kakelfix, och nu är det ingen risk att någon glider ner. I stället för att använda fogsnöre kan du använda kakelkryss. Det går lite snabbare.

2 Ramen till golvbrunnen trycks fast i fixet på samma sätt som klinkern. Lägg på rikligt med fix och pressa ner ramen i nivå med klinkern.

MATERIAL

Kakelkryssen kan användas för att kolla fogbredden i de lodräta fogarna. Lägg då kryssen på stöddlisten med ett ben i fogen. När fogbredden kollas på golvet ska kryssen inte ligga kvar, för då är de ofta i vägen när du ska foga. Använd dem bara som distanshållare.

3 Nu trycks klinkern fast runt ramen. Försök undvika smala bitar och därför är det klokt att planeraläggningen så att du slipper skära för mycket och i stället få en symmetriskläggning.

VERKTYG

Du kan skära urtag i kakel och klinker med diamantkapskiva monterad i vinkelslip. Ska du dela en platta går det snabbare med en kakelskärare. Ska du borra hål för rör används hålsåg (kärnborr) för klinker.

Badrummet är klart med vattenavvisande kakel och klinker och med vattentätt skikt på både golv och väggar.

Kakelfogarna

1 Dra ut fogmassan på kakelväggen med fogbräda. Håll den lite snett och dra diagonalt åt alla håll tills fogarna har fyllts upp. Blanda fogbruket enligt anvisningarna på förpackningen.

2 Överflödigt fogbruk tas bort efter cirka en halvtimme med skumputsbrädan. Dra den mycket lätt och snett över fogarna så att du inte drar med dig bruk ur fogarna. Bruket ska vara rätt fast.

3 Doppa skumputsbrädan ofta i vatten, och pressa den sedan tre gånger mot valsen. Byt vatten ofta. Du har stor nytta av en fogbalja med GDS-set eftersom det då blir lätt att få putsbrädan lagom fuktig.

4 Det vita dimman på kaklet poleras bort när fogbruket har härdnat och är hårt. Använd torra bomulls-trasor och dra längs fogarna så att de jämnas till och försluts medan kaklet poleras.